

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน
THE DEVELOPMENT OF A PREFABRICATED TEACHING PACKAGE ON
CORRUPTION PREVENTION OF LEARNING ACHIEVEMENT IN
BUDDHIST SUBJECT FOR GRADE 1 STUDENT
USING FLIPPED CLASSROOM

¹พระมหาอาทิตย์ โชติสนธิ์, ²ระพิน ชูชื่น และ ³ปิยานี สมบูรณ์ทรัพย์
¹Phramaha Arthit Chotison, ²Rapin Chuchen and ³Piyanee Somboonsap

มหาวิทยาลัยราชธานี, ประเทศไทย
Ratchathani University, Thailand

¹apakaro1983@gmail.com

Received: September 15, 2023; **Revised:** November 20, 2023; **Accepted:** December 1, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์¹) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) รายวิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านค้อน้อย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 25 คน ด้วยวิธีการเลือก การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน จำนวน 8 แผน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกันแบบเจาะจง ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้โดยใช้

¹ นิสิต, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชธานี

³ อาจารย์, ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80.69/93.06 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาพระพุทธศาสนาด้วยการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้รูปแบบการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) พบว่าระดับความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ห้องเรียนกลับด้าน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา, การจัดการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were 1) to investigate the efficiency of the lesson plan by using the Flipped Classroom of Buddhist subject for Grade 1 students to meet the standard criterion set at 80/80 and 2) to compare Buddhist learning achievement of primary grade 1 students between, before and after learning Buddhist through the Flipped Classroom learning and cooperative learning of Buddhist subjects Grade 1 student, and 3) satisfaction of grade 1 by using the Flipped Classroom. This study was conducted design based on a cluster random sampling sample of twenty-five students of grade 1 in the academic year 2023 at Khonoi School. The research instruments consisted of 8 Buddhist lesson plans using the Flipped Classroom learning achievement test and questionnaires on satisfaction towards the instruction to using Flipped Classroom and cooperative learning. Statistics used for the analysis included mean, standard deviation, and t-test dependent. The findings revealed that: 1) Effects of using the Flipped Classroom of Buddhist subjects Grade 1 students were found at the effectiveness standard of 80.69/93.06 2) Comparison of academic achievement before and after the Flipped Classroom collaborative learning of Buddhist subjects Grade 1 students. When we compare the average students' achievements on the pre-test and post-test significantly increased at the .01 level. 3) The instrument for studying the satisfaction after using the Flipped Classroom learning of Buddhist subjects Grade 1 students. The result was significantly increased at a high level.

Keywords: flipped classroom, Buddhist achievement, Learning management

บทนำ

การศึกษาของชาติ ถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคน เพื่อสร้างคนในชาติให้เป็น คนดี มีปัญญา มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก ทั้งในด้านการงานและการดำเนินชีวิต ซึ่งในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ อันมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงจำเป็นต้องส่งเสริมสร้างคุณภาพของประชากรให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีหลักการทางความคิด รู้จักไตร่ตรองและเลือกสรรสิ่งที่มีคุณค่าอย่างแท้จริงให้แก่ตนเองและส่วนรวม การเตรียมคนให้มีคุณลักษณะ มองไกล คิดไกล ใฝ่ดี หรือการเตรียมคน เพื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องให้การศึกษาที่มีคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สถานศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้ สดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่

ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) เป็นนวัตกรรมและมุมมองหนึ่งของตัวอย่างจาก ประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้นในวงการศึกษา เป็นวิธีการใช้ห้องเรียนให้คุ้มค่าแก่ผู้เรียน โดยฝึกประยุกต์ การใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบ “รู้จริง” และเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ปรับเปลี่ยนการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งให้เกิดขึ้นผ่านสื่อเทคโนโลยี (วิจารณ์ พานิช, 2556) โดยห้องเรียนกลับด้าน ประกอบด้วย กระบวนการหลากหลายและใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ที่ผู้สอนต้องตระหนักและ เตรียมความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ (Oliver, 2003) ได้อธิบายว่าผู้สอนต้องมีความสามารถ เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ ในการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี สามารถนำไปใช้และบูรณาการ เข้าถึงเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะ คิดอย่าง สร้างสรรค์ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง (Conway & Clark, 2003) ดังนั้น การนำแนวคิดห้องเรียนกลับด้านมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ครูผู้สอนจึงต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการสอนแบบเดิมคือ แบบบรรยายไปสู่แนวคิดใหม่ เพื่อ จัดรูปแบบการเรียนการสอนให้ครอบคลุม ทันสมัย รวมทั้งเข้าถึงลักษณะของนักเรียนในยุคปัจจุบัน

การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา บวกกับการจัดกิจกรรมในห้องเรียน เนื่องจากเวลาในห้องเรียนมีจำกัด การที่จะให้นักเรียนเข้าใจในหลักการความรู้บางอย่างอาจมีเวลาไม่พอ ดังนั้นการศึกษาความรู้จากการสอนผ่านวิดีโอที่ครูได้บันทึกไว้แล้ว รวมทั้งการอ่านหนังสือเพิ่มเติม ปรึกษาเพื่อนหรือครูออนไลน์ สามารถทำได้ล่วงหน้านอกห้องเรียน ส่วนเวลาในห้องเรียน ครูก็สร้างสภาวะแวดล้อมให้เหมาะกับการจัดกิจกรรมที่ออกแบบไว้ เพื่อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ครูก็เดินสำรวจไปรอบ ๆ ห้องคอยให้คำแนะนำหลักการที่เข้าใจยาก หรือปัญหาที่นักเรียนพบวิธีนี้จะทำให้นักเรียนเข้าใจความรู้และเชื่อมโยงในหลักการมากยิ่งขึ้น การสร้างการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีพลังและเกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือ การสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ของ Jonathan Bergman และ Aaron Sams เป็นการเรียนแบบกลับด้าน โดยเปลี่ยนรูปแบบวิธีการสอนแบบเดิมที่ผู้สอนบรรยายเนื้อหาในห้องเรียนแล้วให้ผู้เรียนกลับไปทำการบ้านส่งผู้สอน เปลี่ยนเป็นผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านระบบเทคโนโลยีวิดีโอหรือบทเรียนออนไลน์ที่ผู้สอนจัดทำให้ก่อนเข้าชั้นเรียน และมาทำกิจกรรมในห้องเรียน ผู้สอนมีหน้าที่คอยแนะนำ หัวใจสำคัญของการสอนแบบ Flipped Classroom คือ การใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ทันสมัย และให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ซึ่งทั้งสองส่วนนี้จะกระตุ้นให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเต็มที่ (Thomthong, 2557)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง พุทธสาวกและพุทธสาวิกา ชาวพุทธตัวอย่างหน้าที่ชาวพุทธ มารยาทชาวพุทธ ศาสนพิธี วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การบริหารจัดการและการเจริญปัญญา และการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านค้อน้อย ตำบลค้อน้อย อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น เนื่องจากการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านจะช่วยให้นักเรียนมีเวลามากพอที่จะฝึกฝนการคิด ผ่านการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองหรือพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดกับเพื่อนร่วมชั้นและครู ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านค้อน้อย ตำบลค้อน้อย อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน และเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทางด้านเนื้อหาได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) รายวิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบปริมาณเชิงทดลอง (Experimental quantitative research) โดยดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มเครือข่ายกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษา อำเภอ 2 อำเภอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 40 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านค้อน้อย อำเภอสำโรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 25 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาชุดการสอน วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง พุทธสาวกและพุทธสาวิกา ชาวพุทธตัวอย่าง หน้าที่ชาวพุทธ มารยาทชาวพุทธ ศาสนพิธี วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การบริหารจัดการและการเจริญปัญญา และการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน จำนวน 8 แผน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกันแบบเจาะจง

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน วิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กระบวนการ (E1) และผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 80.69/93.06

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อใช้รูปแบบการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีความพึงพอใจ ซึ่งอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 80.69/93.06 น่าจะเป็นผลเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนที่บ้านและทำการบ้านหรือทำกิจกรรมที่โรงเรียนทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ ก่อนเข้าชั้นเรียนพร้อมจดบันทึกหากยังไม่เข้าใจเนื้อหาในวิชิตศน์ สามารถดูซ้ำหลายรอบได้จนกว่าจะเข้าใจ และสามารถสืบค้นความรู้จากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติม จนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นในการเขียนบันทึกนั้นผู้เรียนจะต้องมีความรู้และมีความเข้าใจในเนื้อหา นั้น ๆ ก่อน เป็นการเพิ่มทักษะการฟังและการอ่าน ฝึกความรับผิดชอบในตัวผู้เรียนแต่ละคน เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าชั้นเรียนผู้เรียนบางคนได้บอกว่า การเรียนรู้ล่วงหน้าจากที่บ้านทำให้เรียนรู้เร็วขึ้น เข้าใจง่ายขึ้นเมื่อมาพูดคุยในห้องเรียน มีเวลาทำกิจกรรมในชั้นเรียนมากขึ้น เรียนสนุก ส่งเสริมให้รู้จักที่จะเรียนรู้ค้นคว้าด้วย ตนเอง สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้กับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนพร้อมสามารถซักถามในสิ่งที่ตนสงสัยหรือไม่เข้าใจเมื่อเข้ามาในชั้นเรียนได้ทันที และใช้เวลาในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่ การจดบันทึกยังเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มความทรงจำ ความเข้าใจ และเก็บรวบรวมในสิ่งที่ได้เรียนมา อีกทั้งมีสื่อการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ มีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น โดยที่ไม่ต้องมานั่งฟังการบรรยายของผู้สอนหน้าชั้นเรียน แต่ได้ทบทวนความรู้ในรูปแบบที่มีความสนุกสนานมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวงศ์วุฒิ เตียบทอง และอัมพร วัจนะ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพเป็น 82.57/82.83 และสอดคล้องงานวิจัยของปราดวิสาเพ็ญ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้านสถิติการวิจัยเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไทยเพื่อการสื่อสาร พบว่าพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้านในการวิจัยทางสถิติให้ดำเนินการตามเกณฑ์ $E1/E2 = 70/70$ 2. เปรียบเทียบคะแนนสถิตินักศึกษาวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนผ่านกิจกรรมห้องเรียนกลับด้านกับเกณฑ์

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชาพระพุทธศาสนา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อใช้รูปแบบการสอนด้วยโดยใช้การจัดการเรียนรู้

แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่าก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.83 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.91 แสดงให้เห็นว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนที่บ้านและทำการบ้านหรือทำกิจกรรมที่โรงเรียนทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาต่างๆ และสามารถสืบค้นความรู้จากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เพิ่มเติม จนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นในการเขียนบันทึกนั้นผู้เรียนจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ ก่อน เป็นการเพิ่มทักษะการฟังและการอ่าน ฝึกความรับผิดชอบในตัวผู้เรียนแต่ละคน เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าชั้นเรียนผู้เรียนบางคนได้บอกว่า การเรียนรู้ล่วงหน้าจากที่บ้านทำให้เรียนรู้เร็วขึ้น เข้าใจง่ายขึ้นเมื่อมาพูดคุยในห้องเรียน มีเวลาทำกิจกรรมในชั้นเรียนมากขึ้น เรียนสนุก ส่งเสริมให้รู้จักที่จะเรียนรู้ค้นคว้าด้วยตนเอง สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้กับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนพร้อมสามารถซักถามในสิ่งที่ตนสงสัยหรือไม่เข้าใจเมื่อเข้ามาในชั้นเรียนได้ทันที และใช้เวลาในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่ การจดบันทึกยังเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มความทรงจำ ความเข้าใจ และเก็บรวบรวมในสิ่งที่ได้เรียนมา อีกทั้งมีสื่อการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ มีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น โดยที่ไม่ต้องมานั่งฟังการบรรยายของผู้สอนหน้าชั้นเรียน แต่ได้ทบทวนความรู้ในรูปแบบที่มีความสนุกสนานมากขึ้น การสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเป็นการให้นักเรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ห้องเรียนเต็มไปด้วยกิจกรรมที่หลากหลายการเรียนรู้เป็นศูนย์กลางของห้องเรียน ทำให้เรียนรู้จริงให้บริการ feedback แก่เด็กในทันที และลดเอกสารที่ครูต้องทำอีกทั้งช่วยให้นักเรียนมีโอกาสดูเรียนเพิ่มเติม เรียนรู้ได้หลากหลายวิธี รวมทั้งยังเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูผู้สอน ช่วยให้เห็นคุณค่าของการมาเรียน ไม่ใช่มาเพราะทำตามหน้าที่ และด้วยนักเรียนสามารถเข้าถึงบทเรียนได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอีกด้วย (วิจารณ์ พานิช, 2556) นอกจากนี้ สพฐ. ยังได้นำแนวคิดการจัดการเรียนการสอน “ห้องเรียนกลับด้าน” หรือ “Flipped Classroom” มาเริ่มใช้ในปี การศึกษา 2556 ด้วย โดยจะให้ นำ ร่องดำเนินการในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความพร้อม ซึ่งห้องเรียนกลับด้านนี้จะเป็นการให้เด็กเรียนรู้ที่บ้านและมาทำการบ้านที่โรงเรียน ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเรื่องการบ้านและช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เด็กได้ สอดคล้องกับ รัชกู พิมพิทักษ์ (2560) ศึกษาเรื่องทักษะการปฏิบัติงานศิลปะและความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านและการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต พบว่า ทักษะการปฏิบัติงานศิลปะ และความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน และนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะเดียวกัน กาญจนา จันทรวงศ์ (2561) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชาพระพุทธศาสนาโดยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่าความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 อยู่ในระดับมาก น่าจะเป็นผลมาจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน และกิจกรรมในบทเรียนที่ผู้วิจัยได้จัดให้กับนักเรียนทุกแผนการสอน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้มากในทุกองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสามารถของตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง หากยังไม่เข้าใจสามารถดูและฟังวิดีโอที่รอบรู้ก็ได้จนกว่าจะเข้าใจเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรม ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผู้เรียนให้ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางว่า เป็นรูปแบบการสอนของครูที่ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักที่จะเรียนรู้ค้นคว้าด้วยตนเอง สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้กับเพื่อน ๆ ในห้องเรียนถือเป็นวิธีที่ดีมาก ๆ ทำให้ต้องฝึกฝนตัวเองอยู่เสมอ กระตุ้นผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ฝึกผู้เรียนให้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีความสนุกสนานในการเรียนรู้ เรียนเข้าใจ มีวิธีการจำมากขึ้น สามารถหาเนื้อหาจากวิดีโอได้ อยากให้มีการเรียนการสอนเช่นนี้ไปตลอด เพราะมีกิจกรรมที่หลากหลายไม่น่าเบื่อทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรม เป็นการให้ความสำคัญกับผู้เรียนในทุกกลุ่มทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อนเท่า ๆ กัน เพิ่มความมั่นใจให้กับผู้เรียนมากขึ้น และมีความสุขในการเรียนสามารถสังเกตได้จากสีหน้าของผู้เรียนได้ มีรอยยิ้ม เสียงดัง มีเสียงหัวเราะ และไม่มีผู้เรียนคนใดที่ง่วงนอนเลยในทุกกิจกรรมผู้เรียนชอบให้มีการทำกิจกรรมในชั้นเรียนมากกว่านั่งฟังการบรรยาย นอกจากนั้นช่วยให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเพิ่มขึ้น ผู้สอนรู้จักผู้เรียนดีขึ้น กล้าที่จะปรึกษาและถามผู้สอนมากขึ้น เนื่องจากผู้สอนมักจะเดินไปหาและได้ใกล้ชิดผู้เรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้การสะท้อนกลับได้มากขึ้นช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกันเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการ โดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และเป็นการใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับปราด วิสาเพ็ญ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้านสถิติการวิจัยเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไทยเพื่อการสื่อสาร ที่พบว่า นักเรียนมีความความพึงพอใจต่อการสอนแบบกิจกรรมการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้านอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.04 สอดคล้องกับ อาลาวิยะ สะอะ (2564) จากการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 เนื่องจากสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และง่ายต่อการใช้งาน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับรัฐพงษ์ นาชิน (2557) ที่พบว่าแบบวัดความคิดเห็นของนักเรียนมีความพึงพอใจในรูปแบบการสอนแบบห้องเรียนกลับทางโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 สอดคล้องกับนิษาภา บุรียาญจน์ (2557) พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.52 สอดคล้องกับธีรภัทร พึ่งเนตร (2557) พบว่าด้านความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนกลับด้านบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 สอดคล้องกับวรวรรณ เพชรอุไร (2556) จากการประเมินภาพรวม

ความพึงพอใจของนักศึกษา พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการอ่านและสรุปสาระสำคัญของบทเรียนในสมุดบันทึกด้วยตนเองมากที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ ห้องเรียนกลับด้าน การนำการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอน และนักเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมโดยครูจะต้องชี้แจงนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียน เข้าใจรูปแบบการเรียนรู้และครูผู้สอนจะต้องมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะ สอนการจัดกิจกรรมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม การให้สถานการณ์จำลอง ควรมีความยืดหยุ่น ขึ้นอยู่กับกิจกรรมควรจัดให้เวลาเหมาะสม ควรให้เด็กได้ ดำเนินจนสิ้นสุดกิจกรรม เพราะบางกิจกรรมอาจใช้เวลามากกว่าที่กำหนดไว้ และการจัดกิจกรรมการใช้ สถานการณ์จำลองควรมีความหลากหลายเพื่อไม่ให้เด็กเบื่อหน่าย

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา อรุณสุขสุริ. (2546). ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรไชยปราการจำกัด อำเภอไชยปราการจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : คณะเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีรภัทร พึ่งเนตร.(2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการโดยใช้โปรแกรมฐานข้อมูล เรื่อง การสร้างแบบสอบถาม (Query) โดยใช้เทคนิคการสอนกลับด้านบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศกับวิธีการสอนแบบปกติ. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2566. สืบค้นจาก http://www.siba.ac.th/home/wp-content/uploads/2016/01/re_011.pdf.
- นัฐพงษ์ นาชิน, มยุรี โรจน์อรุณและวิณา ทองสุข. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การหาผลรวมของจำนวนนับของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ กับวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับทาง โดยใช้สื่อวีดิทัศน์. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. สืบค้นจาก <http://research.bcc.ac.th/abstract.pdf>.
- นิชาภา บุรีกาญจน์. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรัต วิสาเพ็ญ. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้านสถิติการวิจัยเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไทยเพื่อการสื่อสาร. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- รัชฎ ภูมิพิทักษ์. (2560). ทักษะการปฏิบัติงานศิลปะและความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน และการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต. บัณฑิตวิทยาลัย : Dhonburi Rajabhat University Intellectual Repository
- วงศ์วุฒิ เตียบทอง, & อัมพร วัจนะ. (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์. วารสารร้อยแก่นสารอาเคเดมี. 6 (6), 65-76
- วรวรรณ เพชรอุไร. (2556). ผลสัมฤทธิ์จากการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาสมบัติทางกายภาพของยางและพอลิเมอร์ของนักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาเทคโนโลยียางและพอลิเมอร์. รายงานการวิจัยในชั้นเรียน, คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร. กรุงเทพฯ:บริษัท เอส อาร์.พรินติ้ง.
- อาลาวิยะ สะอะ. (2557). ผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- Conway, P. F., & Clark, C. M. (2003). *The journey inward and outward: A re-examination of Fuller's concerns-based model of teacher development.* Teaching and Teacher Education, 19(5), 465–482.
- Oliver, R., & Leeman, J. (2003). *Interactional Input and the Incorporation of Feedback: An Exploration of NS-NNS and NNS-NNS Adult and Child Dyads.* Language Learning, 53, 35-66.
- Jureerat Thomthong. (2014) ห้องเรียนกลับด้าน (*The Flipped Classroom*) สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2566, จาก <https://prezi.com/o1meklxbpyl2/the-flipped-classroom/>